MOKSLINIS GYVENIMAS
SCIENTIFIC LIFE

Sporto mokslas / Sport Science
2017, Nr. 4(90), p. 82–85 / No. 4(90), pp. 82–85, 2017 DOI: http://dx.doi.org/10.15823/sm.2017.43

Visą gyvenimą kurti save: prof. Kęstui Miškiniui – 85 metai

Lietuvos sporto enciklopedijos vyr. redaktorius Renatas Mizeras
Lietuvos edukologijos universitetas

„Pagrindinė žmogaus pareiga gyvenime yra sukurti save. Pats reikšmingiausias jo pastangų kūrinys yra jo asmenybė“, – tokią E. Fromo mintį knygoje „Apie trenerius, sportą ir sportininkus“ pateikė prof. Kęstas Miškinis. Žvelgiant į Profesoriaus nuveiktus darbus, akivaizdžiai matyti, kad jis visus savo 85 gyvenimo metus uoliai ir kantriai, nepailsdamas, įdėdamas daug pastangų ir atrasdamas vis naujų mokslo žinių, kūrė savąją, iškilią ir humanišką, asmenybę. Reikia pažymėti, kad prof. K. Miškinis ne tik rūpinosi savo visapusišku asmenybės kūrimu, bet ir aktyviai dalijosi įgytomis žiniomis su kitais.

K. Miškinis gimė 1932 m. gruodžio 3 d. tarp Dusios ir Metelio ežerų įsiterpusiame Metelio bažnytkaimyje. Čia pradėjo formuotis pirmieji K. Miškinio asmenybės bruožai, prabėgo vaikystė. 1946–1948 m. jis mokėsi Nedzingės progimnazijoje, o vėliau įstojo į Senosios Varėnos gimnaziją, kurią baigė 1952 metais. Mokslo troškimo ir sporto vedamas Kęstas pasirinko mokslo kelią ir tais pačiais metais įstojo į Lietuvos valstybinį kūno kultūros institutą (LVKKI), pasirinkdamas pedagogo specialybę. 1956 m. su pagyrimu baigia LVKKI Pedagogikos fakultetą ir iškart paskiriamas dirbti kūno kultūros mokytoju į Kauno 6-ąją vidurinę

mokyklą. Sukauptos žinios LVKKI greitai išryškėja – per 3 darbo metus mokykloje atsiskleidžia jauno mokytojo talentas vadovauti, kurį greitai pastebi Salomėjos Nėries vidurinės mokyklos vadovai ir 1959 m. pakviečia eiti šios mokyklos pavaduotojo pareigas. 1961 m. K. Miškinis gauna pasiūlymą dirbti 7-ojoje vidurinėje mokykloje direktoriumi. Šio pasiūlymo jis neatsisako. Dirbdamas mokykloje K. Miškinis ne tik puikiai vadovauja, bet ir stengiasi toliau tobulėti, siekti mokslo aukštumų, todėl 1964 m. priima dar vieną svarbų gyvenimo sprendimą – įstoja į Vilniaus pedagoginio instituto Lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą, kurį sėkmingai baigia 1968 metais. Tęsdamas darbus mokykloje 1975 m. VU apgina pedagogikos mokslų kandidato (dabar – daktaro) disertaciją tema „Kai kurios didaktinės pamokos efektyvinimo problemos IV–VI klasėse panaudojant vienkartinę dalijamąją medžiagą“. Biurokratinis darbas mokykloje sumanaus vadovo netenkina, todėl K. Miškinis nusprendžia nuo 1979 m. savo asmenybę toliau kurti ir tobulinti LVKKI (iki 1995 m. – LVKKI, 1995–1999 m. – LKKI, 2001–2012 m. – LKKA, nuo 2012 m. – LSU). Šis K. Miškinio pasirinkimas buvos gerai apgalvotas. Universitete jis iš karto tampa Pedagogikos ir psichologijos katedros vedėju (1979–1991 m.), docentu (1982), profesoriumi (1988), 1994–1995 m. – akademinių reikalų prorektoriumi, 1995–2001 m. – rektoriumi. 2001 m. VPU ir ŠU jungtinėje taryboje apgina pedagogikos mokslų habilituoto daktaro disertaciją tema „Kūno kultūros ir sporto specialistų tobulinimas“. Nuo 2002 m. tampa LKKA, KTU, ŠU profesoriumi.

Prof. K. Miškinis labai aktyviai įsitraukia į akademinės bendruomenės veiklą. Jis buvo ilgametis mokslo žurnalų „Sporto mokslas“, „Ugdymas. Kūno kultūra. Sportas“ redaktorių kolegijos narys, Lietuvos olimpinės akademijos viceprezidentas (nuo 1999 m.), Kauno m. pedagogų draugijos pirmininkas (1978–1992), Lietuvos kilnaus sportinio elgesio sporte (*Fair Play*) komiteto prezidentas (1998–2001) ir viceprezidentas (nuo 2001 m.), Lietuvos mokslo tarybos ekspertas (1997–2002), Lietuvos sporto mokslo tarybos pirmininkas (2004–2011). Pagrindinės mokslinių tyrimų sritys – sporto pedagogika ir psichologija, bendrieji pedagogikos ir šeimos pedagogikos klausimai, trenerio veiklos tobulinimas.

Prof. K. Miškinio nuopelnai Lietuvos sporto mokslui yra neįkainojami. Jo parengtas vadovėlis „Trenerio etika“ Lietuvos aukštųjų mokyklų bendrųjų vadovėlių konkurse įvertintas 2 premija (1999), Lietuvos sporto mokslo tarybos konkurse vadovėlis „Sporto pedagogikos pagrindai“ tarp leidinių sporto tema laimėjo 1 vietą (2005), knyga „Trenerio veiklos optimizavimas“ (su bendraautoriumi E. Skyriumi) – 2 vietą (2006), straipsnių ciklas apie trenerių darbą – 2 vietą (2007). Profesorius buvo 37 daktaro disertacijų gynimo komitetų narys arba vadovas, keturios iš jų buvo habilituoto daktaro. Parašė monografiją, 7 vadovėlius, 16 knygų, 43 mokymo priemones, 92 mokslinius straipsnius, daugiau kaip 400 metodinių, publicistinių straipsnių. Recenzavo 36 vadovėlius, monografijas ir kitas knygas.

Reikšmingesnės K. Miškinio knygos

Prie mokyklos vairo: knyga mokyklų vadovams. (1982). Kaunas. 160 p. Pateikiama žinių apie vadovavimą mokymo įstaigai, valdymo struktūrą, principus, metodus, darbo planavimą ir koregavimą, aptariamas vadovo reikalavimų pobūdis ir vadovavimo stilius, pateikiama atmena jaunam mokyklos vadovui, yra daug naudingos medžiagos sporto mokyklų vadovams.

Šimtas atsakymų tėvams. (1985). Kaunas. 280 p. Pateikiama šimtas klausimų ir atsakymų tėvams, susiduriantiems su problemomis auklėjant vaikus nuo kūdikystės iki brandos: kaip sudaryti pirmuosius vaizdinius, kaip kryptingai ugdyti asmenybę, diegti darbinius įgūdžius, ugdyti dorovės bruožus, kovoti su vaikų elgesio ydomis ir žalingais įpročiais ir kt.

Vadovavimo mokyklai pagrindai. (1987). Vilnius. 215 p. Remiantis mokslininkų darbais ir savo patirtimi bei tyrimais, nagrinėjami svarbiausi vadovavimo mokyklai aspektai: bendrieji vadovavimo dalykai, vadovavimo struktūra, principai, metodai, stilius, mokyklos veiklos planavimas, vidaus darbo kontrolė, vadovo veiklos meistriškumas, psichologiniai vadovavimo aspektai, informacijos rinkimo ir panaudojimo sistema ir kiti klausimai. Pateikiami teoriniai vadovavimo mokyklai pagrindai, asmeninė 20 metų vadovavimo mokyklai patirtis.

Trenerio pedagoginio meistriškumo pagrindai. (1988). Kaunas. 160 p. Dėstomi trenerio pedagoginio darbo teoriniai pagrindai, gvildenami trenerio veiklos ypatumai, sudėtiniai trenerio pedagoginio meistriškumo komponentai, auklėjamojo darbo metodiniai dėsningumai, kai kurie trenerio etikos, trenerio tobulinimosi klausimai.

Šeimos pedagogika. (1993). Kaunas. 224 p. Pateikiama įvairių žinių apie šeimą: jos raidą, santuo-

kas, skyrybas ir jų priežastis, skyrybų padarinius vaikams, lietuvių šeimos tradicijas ir papročius, kai kurių užsienio šalių (britų, amerikiečių, vokiečių, švedų, japonų) šeimų patirtį, ikimokyklinukų ir mokyklinio amžiaus vaikų ugdymą šeimose, dorovės bruožų ugdymą, vaikų elgesio ydas, lytinį auklėjimą šeimose, šeimos narių tarpusavio santykius ir šeimyninius konfliktus, žalingus įpročius ir kovą su jais šeimoje, tėvų autoritetą ir tipiškas tėvų daromas auklėjimo klaidas. Taip pat pateikiama daugelio Lietuvos pedagogų minčių apie vaikų ugdymą šeimoje.

Lietuvos kūno kultūros institutas. (1995). Kaunas. 352 p. Jubiliejinė knyga, skirta LKKI penkiasdešimtmečiui. K. Miškinis buvo vienas iš knygos sudarytojų. Knygoje apžvelgiamos Kūno kultūros instituto įkūrimo ištakos, 50 metų instituto veiklos istorija, fakultetų, katedrų bei kitų padalinių veikla. Taip pat pateikiami instituto veteranų – V. Stakionienės, J. Palaimos, A. Vietrino, V. Kišono, A. Stašiškytės, K. Labanausko, A. Gasparkienės – prisiminimai. Knyga iliustruota nuotraukomis.

Studentui apie institutą ir studijas: mokomoji knyga. (1998). Kaunas. 136 p. Leidinyje aprašomos mokymo organizavimo formos aukštojoje mokykloje, pateikiama žinių apie pedagoginius ir psichologinius protinio darbo pagrindus, kalbos kultūrą, darbo su knyga įgūdžius, racionalaus savarankiško, darbo organizavimą ir kt.

Trenerio etika. (1998). Kaunas. 264 p. Vadovėlyje nagrinėjami bendrieji etikos dalykai, trenerio profesijos doroviniai aspektai, etiniai reikalavimai treneriui, pedagoginės etikos ištakos, bendravimo menas, priemonės ir ypatumai, psichologinio klimato reikšmė sporte, pedagoginės kritikos etika, pedagoginių konfliktų sprendimas, trenerio etiketo pagrindai. Taip pat pateikiamas sporto etikos kodeksas ir kiti dokumentai, reglamentuojantys etišką trenerio elgesį.

Kūno kultūros ir sporto specialistų tobulinimas: *Monografija*. (2000). Kaunas. 272 p. Nagrinėjama kūno kultūros ir sporto specialistų rengimo sistemos ir jų kompetencijos sąsaja, ryšys tarp šių specialistų rengimo sistemos pedagogizavimo, humanitarizavimo bei praktinės parengties. Pateikiama autoriaus daugiau kaip 15 metų mokslinių tyrimų apibendrinta medžiaga apie kūno kultūros ir sporto specialistų rengimo raidą Lietuvoje, kūno kultūros ir sporto specialistų kompetencijos charakteristikų pokyčius, stojančiųjų studijuoti kūno kultūros ir sporto specialybes demografinių bei psichologinių rodiklių kaitą, bendrojo lavinimo mokyklų mokinių agresijos poreiškius kaip kūno kultūros mokytojų darbo kokybės indikatorių, sportininkų ir sporto pedagogų tarpusavio santykių ypatumus, sporto pedagogų kūrybingumo poreiškių tyrimai. Aptariama filosofinių dispozicijų reikšmė sporto pedagogikoje.

Pokalbiai su tėvais: *Mokomoji knyga*. (2000). Kaunas. 236 p. Nagrinėjami vaikų auklėjimo nuo kūdikystės iki brandos klausimai: kaip taisyti įvairias vaikų elgesio ydas, kaip skiepyti dorovinės brandos bruožus, kaip kryptingai ugdyti asmenybę ir kt.

Sporto pedagogikos pagrindai. (2002). Kaunas. 472 p. Vadovėlyje nagrinėjamos sporto kaip socialinio reiškinio sąsajos su dorovinėmis vertybėmis, kūno kultūros ir sporto specialistų rengimas Lietuvoje, aprašomi visuomenės reikalavimai trenerio profesijai ir trenerio asmenybei, gebėjimai, būtini trenerio veiklai, kūrybingos trenerio asmenybės bruožai, trenerio tobulinimosi keliai, asmenybės savybės, reikšmingos trenerio darbui. Aprašomas trenerio ugdomasis darbas, auklėtinių pažinimo svarba, pedagoginio poveikio būdai, trenerio elgsena sudėtingesnėse situacijose, filosofiniai ir psichologiniai trenerio veiklos aspektai – filosofija kaip trenerio pagalbininkas, konstruktyvaus mąstymo vaidmuo sporto praktikoje, edukacinė atsakomybė ir etiniai reikalavimai trenerio asmenybei, psichologijos vaidmuo trenerio darbe, psichologinis sportininkų rengimas, emocijos ir stresai sporte ir kt.

Šeima žmogaus gyvenime. (2003). Kaunas. 548 p. Knyga skirta jaunuoliams, sutuoktiniams, pedagogams – kiekvienam Lietuvos žmogui, norinčiam turėti darnią šeimą, užauginti gerus vaikus, siekti šeiminės laimės. Pateikiama išsami medžiaga apie šeimą ir jos raidą, šeimoje ugdomas vertybes, santuokas ir skyrybas, įvairaus amžiaus vaikų ugdymą, dorovės bruožų skiepijimą ir lytinį auklėjimą, ydų bei žalingų įpročių šalinimą šeimoje, šeimos narių tarpusavio santykius ir konfliktus, šeimos tradicijas, ugdymo patirtį kai kurių pasaulio šalių šeimose ir kt.

Trenerio veiklos optimizavimas. (2005). Vilnius. 230 p. Knygoje K. Miškinis kartu su bendraautoriumi E. Skyriumi nagrinėja trenerio darbo optimizavimo klausimus: kaip geriau pažinti sportininkus, kokie yra auklėtinių pažinimo metodai, kokie duomenų apie auklėtinius rinkimo principai. Pateikiama žinių apie savitaigos treniruotę, emocijas ir stresus sporte, jų įvaldymo būdus. Daug dėmesio skiriama savistabai kaip trenerio asmenybės kaitos sąlygai.

Šeima pasaulio kultūrose. (2006). Kaunas. 286 p. Autorius knygoje supažindina su įvairių pasaulio šalių šeimų patyrimų ugdant vaikus, šeimos politika, šeimos kūrimu ir skyrybomis, gyvenimo būdu ir tradicijomis, tarpusavio santykių ypatumais. Aprašoma amerikiečių, australų, britų, ispanų, japonų, kinų, latvių, lenkų, prancūzų, rusų, švedų, vokiečių ir kitų šalių šeimų patyrimas, tradicijos, papročiai, vertybės.

Trenerio pagalbininkas. (2007). Vilnius. 382 p. Knygoje rašoma apie trenerio kaitą kaip pedagoginio meistriškumo formavimosi sąlygą, daug dėmesio skiriama trenerio savimonei, saviraiškai, saviugdai, kūrybiškumo raiškai, sportininkų psichinių savybių stiprinimui, dorovinių vertybių puoselėjimui, trenerio veiklos indikacijoms ir kontraindikacijoms, trenerio autoriteto kūrimui ir puoselėjimui, trenerio ir auklėtinių sąveikos ypatumams. Aptariami svarbesni trenerio veiklos etiudai: laisvė ir prievarta trenerio darbe, filosofijos ir filosofavimo reikšmė, sporto pedagogo garbė, atsakomybė, atkaklumas ir kt.

Laisvalaikio skaitiniai treneriams (2015). Kaunas, 191 p. Neįtikėtinai geri sportiniai rezultatai verčia trenerius ir sportininkus iš naujo įvertinti žinomas tiesas, ieškoti naujų sprendimų, naujai pažvelgti į daugelį dalykų. Knygoje pateikta medžiaga – tai sintezė įvairių idėjų, patirties, technikų, su kuriomis susipažinta rengiant šią knygą, ir tik nedaug minčių priklauso pačiam rengėjui. Knyga skiriama įvairių sporto šakų treneriams, sportininkams, turėtų būti naudinga aukštųjų mokyklų, rengiančių kūno kultūros ir sporto specialistus, studentams bei magistrantams, ištęstinių studijų ir kvalifikacijos kėlimo kursų klausytojams, sporto organizacijų vadovams.

Treneriams ir sportininkams apie filosofiją. (2016). Kaunas, 104 p.

Prof. K. Miškinis paskelbė ypač daug mokslinių publikacijų žurnaluose: „Sporto mokslas“, „Pedagogika“, „Sociologija. Ugdymas. Kūno kultūra. Sportas“.

K. Miškiniui, vienam iš ryškiausių XX a. pabaigos – XXI a. pradžios Lietuvos sporto mokslininkų, pedagogų, buvo suteiktas LTSR nusipelniusio dėstytojo (1982) vardas, LOA akademiko vardas (2006), Nusipelniusio kūno kultūros ir sporto veikėjo vardas (2012), LKKA garbės profesoriaus vardas (2012). Jis apdovanotas TOK prizu „Sportas ir pedagogika“ (1999); KKSD medaliu „Už nuopelnus Lietuvos sportui“ (1997, 2000), 1-ojo laipsnio ordinu su grandine (2007); LTOK Olimpine žvaigžde (2001), Olimpiniais žiedais (2012). 1993 m. prof. K. Miškinį Lietuvos pedagogų draugija išrinko Metų pedagogu. Prof. K. Miškinio kredo: „Trenerio menas, sportininko talentas ir darbštumas, valia, treniruotės mokslas, atlikto darbo įvertinimas – tai sportininko rengimo šerdis.“

2009 m. LKKA bendruomenė buvo kviečiama dalyvauti apklausoje „Žymiausi LKKA dėstytojai ir profesoriai, padarę didžiausią įtaką LKKA raidai“. Išrinktų įtakingiausiųjų LKKA trejetukas buvo toks: I vieta – prof. Stanislovas Stonkus, II vieta – Karolis Dineika, vienas iš Lietuvos kūno kultūros sistemos kūrėjų, III vieta – prof. Kęstas Miškinis, ilgametis LVKKI Pedagogikos ir psichologijos katedros vedėjas ir rektorius (LKKA leidinys „Studijų pasaulis“, 2010, 1, p. 136).

Prof. K. Miškinio asmenybė Lietuvos sporto bendruomenei yra šviesus pavyzdys, kaip kurti savąją asmenybę, kaip nesustoti ir toliau tobulėti pasiekus aukštų rezultatų, kaip visa sukaupta patirtimi pasidalyti su kitais. Lietuvos sporto mokslo bendruomenė linki Profesoriui 85 metų sukakties proga tvirtos sveikatos ir stiprybės įgyvendinant savo užsibrėžtus tikslus.